

Lovforslag nr. L 91. Fremsat den 6. marts 1984 af Jytte Andersen (S), Dorte Bennedsen (S), Helle Degn (S), J. K. Hansen (S), Erling Olsen (S), Søgaard (S) og Nørgaard Sørensen (S)

Forslag

til

Lov om daghøjskoler for voksne

Daghøjskolens formål, form og varighed

§ 1. Daghøjskoler for voksne over 18 år tilbyder en almindende og personlighedsudviklende undervisning og kan inden for denne ramme give enkelte fag, faggrupper eller emneområder en fremtrædende plads.

Stk. 2. Undervisningen skal være af almen, kreativ, kulturel karakter og skal etableres i rammer, som styrker opfyldelsen af formålet.

Stk. 3. Undervisningen skal fremme deltagerens aktive medleven, selvtillid og ansvarsfølelse og bidrage til at styrke deltagerens mulighed for at anvende samfundets demokratiske processer.

§ 2. Daghøjskoler skal sikres fleksible rammer.

Stk. 2. Daghøjskoler skal dog opfylde følgende krav:

- 1) Daghøjskoler kan etableres, hvis 12 deltagere er tilmeldt ved undervisningens begyndelse.
- 2) Undervisningen skal være tilrettelagt i dagtimerne på ugens fem første hverdage.
- 3) Den daglige undervisning skal som hovedregel have en varighed af mindst seks timer og højst otte timer pr. dag.
- 4) Som hovedregel skal det ugentlige timetal være mindst 30 timer og højst 40 timer, og det enkelte daghøjskoleforløb skal være af mindst 4 ugers og højst 26 ugers varighed.
- 5) Daghøjskolen skal for at kunne opnå tilskud mindst én gang i løbet af et år gennemføre et daghøjskoleforløb af mindst 10 ugers varighed.

Stk. 2. I særlige tilfælde kan daghøjskoleforløb på to uger godkendes.

Stk. 3. Lederen skal have de fornødne kvalifikationer.

Stk. 4. Undervisningen skal være tilrettelagt efter en plan, der angiver det påtænkte undervisningsforløb.

Stk. 5. Lærerne skal have de fornødne forudsætninger for at undervise i de pågældende emner.

§ 3. Godkendelse af oprettelse af en daghøjskole meddeles af kommunalbestyrelsen efter indstilling fra voksenundervisningsnævnet.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler for godkendelse.

Finansiering, lokaler, aflønning m.v.

§ 4. Til daghøjskoler yder staten og kommunen tilskud med hver 50 pct. af driftsudgifterne.

Stk. 2. Driftsudgifter omfatter administrationsudgifter, honorar og timelønninger, undervisningsmaterialer, ekskursioner, lokaleudgifter, informationsmateriale samt udgifter i forbindelse med opsøgende virksomhed før og efter daghøjskoleforløbet.

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal efter indstilling fra voksenundervisningsnævnet vederlagsfrit anvise til formålet egnede lokaler med nødvendigt udstyr, herunder også udstyr, som sikrer, at et givent daghøjskoleforløb kan tage udgangspunkt i deltagerens manuelle færdigheder.

§ 6. Undervisere på daghøjskoler aflønnes med den timesats, der gælder for undervisere under fritidsloven.

Stk. 2. Daghøjskolens leder aflønnes efter regler, der svarer til aflønningen af honorarlønnede ledere af den kommunale ungdomsskole.

§ 7. Adgang til at deltage i et daghøjskoleforløb kan ikke betinges af bopæl i den kommune, hvor daghøjskolen er oprettet. Godtgørelse kan dog kræves fra deltagernes hjemstedskommune.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Daghøjskolerne er en værdifuld nyskabelse inden for voksenundervisningen og er udviklet efter det mønster, der gennem årene har været fremherskende for voksenundervisningen i Danmark. Undervisningen er ikke målrettet mod bestemte erhvervsaktiviteter, men sigter på at give deltagerne en personlig udvikling, der samlet vil stille dem stærkere på arbejdsmarkedet eller i deres daglige situation i øvrigt.

De økonomiske og administrative forhold omkring daghøjskolerne har båret præg af, at virksomheden har befundet sig på et eksperimentelt niveau. Det har medført højt uensartede forhold for de mange daghøjskoler, som findes landet over, og som er etableret inden for en kort periode.

Da daghøjskolerne er af værdifuld karakter, er det på tide at sikre deres fortsatte eksistens ved at give dem et fastere lovgivningsgrundlag. Også ud fra denne synsvinkel er nærværende lovgivning i øvrigt i overensstemmelse med traditionen inden for dansk voksenundervisning.

Daghøjskolernes virksomhed har hidtil være målrettet mod ledige. Det er fortsat vigtigt, at denne gruppe tilgodeses gennem daghøjskolerne, men daghøjskolerne er også et egnet tilbud til andre grupper – hjemmearbejdende kvinder og mænd, efterlønsmottagere, pensionister og andre grupper.

Forslaget er en genfremsættelse af et i folketingsåret 1983–84 (1. samling) fremsat forslag, se Folketingstidende 1983–84 (1. samling), forhandlingerne sp. 2794 og tillæg A sp. 1855.

Til § 1

Ved en daghøjskole for voksne forstås en virksomhed, der giver voksne deltagere,

- mulighed for i et socialt fællesskab at deltage i kulturoplevelser,
- mulighed for i et socialt fællesskab at erhverve ny viden,
- mulighed for efter folkeoplysningens principper at indgå i et almindende og personligheds-

udviklende undervisningsforløb, der styrker den enkeltes selvtillid, selvværd og evne til at handle.

Deltagere i et daghøjskoleforløb er alle voksne over 18 år. Undervisningstilbud kan tilrettelægges for særlige grupper: arbejdsledige, hjemmearbejdende kvinder og mænd, efterlønsmottagere, pensionister, forældre og børn og andre grupper.

Til § 2

Daghøjskolernes emne og fagkreds skal svare til lov nr. 259 af 4. juni 1970 om folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler.

Daghøjskolens virksomhed gennemføres som aktiviteter i form af fag- og emnemoduler, enkelt-emner, foredrag og fællesarrangementer.

Aktiviteterne kan tilrettelægges f.eks. som undervisning, studiekredse, projektarbejde og ekskursioner.

Deltagernes almene erfaring og faglige og kreative viden danner udgangspunkt for aktiviteterens tilrettelæggelse, og der skal lægges vægt på en høj grad af deltagerstyring.

I sin form er daghøjskoler et attraktivt og kreativt tilbud til voksne, der ofte vil stå fremmede over for det traditionelle uddannelsessystem, og det bør derfor sikres, at tilrettelæggelses- og undervisningsformer tager det nødvendige hensyn hertil.

Deltagernes egen hverdags- og livssituation skal være bestemmende for de pædagogiske principper og rammer. Under hensyn hertil skal daghøjskoler gives rammer, der sikrer hurtige, smidige og fleksible tilrettelæggelsesformer samt sikrer et frit lærervalg.

Det daglige og ugentlige timetal kan undtagesvis være mindre end henholdsvis 6 og 30, hvor deltagerens forhold taler herfor – herunder i tilfælde, hvor deltagerens særlige færdigheder gør et mindre dagligt og ugentligt timetal naturligt, og i tilfælde, hvor deltagerne har et behov for en langsom indslusning i undervisningssystemet.

I amindelighed kan et daghøjskoleophold ikke vare under 4 uger. Forløb på to uger – men ikke

herunder – kan dog accepteres, især i tilfælde, hvor deltagerne kender hinanden i forvejen, f.eks. fra et tidligere daghøjskoleophold, eller har et fælles berøringspunkt, f.eks. ved at have samme erhverv eller uddannelse.

Mindst én gang om året skal en etablerant af en daghøjskole gennemføre et daghøjskoleforløb, som har en varighed på ikke under 10 uger.

De krav, der stilles til ledere og lærere, svarer til de krav, der stilles ved fritidsundervisning af voksne.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at daghøjskolevirksomhed er et naturligt led i oplysningsforbundenes virkeområde. Derfor anses det for hensigtsmæssigt, om daghøjskoler især vil blive drevet i oplysningsforbundenes regie.

Initiativet til oprettelse af en daghøjskole kan imidlertid udgå fra en kreds af enkeltpersoner eller en offentlig myndighed. Forslagsstillerne finder det imidlertid ikke hensigtsmæssigt, at daghøjskoler etableres af en enkelt person, et aktieselskab, et anpartsselskab, et interessentskab eller lignende, herunder sammenslutninger af de enkelte selskabs-

former.

Forslagsstillerne mener endvidere, at daghøjskoler kun undtagelsesvis bør etableres af en kommune eller af en forening, der har andet end folkeoplysning til formål.

Til § 3

Ansøgning om oprettelse af en daghøjskole fremsendes til voksenundervisningsnævnet, der under ansvar over for kommunalbestyrelsen træffer beslutning om godkendelse.

Til §§ 4-7

Daghøjskoler skal tilbydes vederlagsfrit og foregå i velegnede lokaler. Opsøgende virksomhed før og efter daghøjskoleopholdet samt aktivt informationsarbejde skal sikre, at tilbuddene når ud til også de deltagergrupper, der ofte vil stå fremmede og skeptiske over for yderligere undervisning/uddannelse som følge af dårlige erfaringer fra tidligere skoleforløb.